

SUURI VALIOKUNTA, ULKOASIAINVALIOKUNTA

Viite

Asia

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/ EU:n ja Etelä-Korean välinen puitesopimus/kumppanuus- ja yhteistyösopimusneuvottelut

Ohessa toimitetaan eduskunnan suurelle valiokunnalle ja ulkoasiainvaliokunnalle perustuslain 97§ mukaisesti muistio, joka käsittelee Euroopan unionin neuvoston luonnosta komissiolle annettavasta neuvottelumandaatista EU:n ja Etelä-Korean väliseksi puitesopimus/kumppanuus- ja yhteistyösopimusasiakirjaksi.

Yksikön päällikkö
Amerikan ja Aasian osasto
Aasian ja Oseanian yksikkö

Johan Schalin

LIITTEET 1) Euroopan unionin neuvoston luonnos komissiolle annettavasta neuvottelumandaatista EU:n ja Etelä-Korean väliseksi puitesopimus/kumppanuus- ja yhteistyösopimusasiakirjaksi.

Asiasanat	YUTP, Etelä-Korea
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, LVM, OM, OPM, PE, PLM, SM, TEM, TPK, VM, VNEUS, VNK

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/ EU:n ja Etelä-Korean välinen puitesopimus/kumppanuus- ja yhteistyösopimusneuvottelut

- **EU:n komissio pyrkii aloittamaan Etelä-Korean kanssa puitesopimus/kumppanuus- ja yhteistyösopimusneuvottelut vuonna 2008. Jäsenvaltiot ovat neuvotelleet puitesopimuksen ajantasaistamista koskevasta mandaattiluonnoksesta työryhmätasolla.**
- **Sopimuksen tavoitteena on lisätä monenkeskistä yhteistyötä useilla eri aloilla ja syventää laaja-alaista kumppanuutta EU:n ja Etelä-Korean välillä. Sopimus nostaa esille mm. hyvän hallinnon, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen merkityksen, yhteistyön globaaleissa haasteissa (erityisesti ilmastonmuutos) sekä yhteistyön terrorismin- ja kansainvälisen rikollisuuden sekä joukkotuhoaseproliferaation vastaisessa työssä.**
- **Komission tavoitteena on, että neuvottelut Etelä-Korean kanssa aloitetaan niin pian kuin mahdollista. Puheenjohtajavaltio Slovenia pyrkii tuomaan neuvottelumandaatin päätettäväksi alkukevään YAUN:ssa.**
- **Suomi suhtautuu neuvottelumandaattiesitykseen, neuvotteluiden nopeaan aloittamiseen ja niiden tulokselliseen päättämiseen myönteisesti.**

1. TAUSTA

Euroopan unionin neuvosto antoi 13.11.2006 tukensa FTA -neuvotteluihin siirtymiselle mm. Etelä-Korean kanssa (Lähetä UM2007-00314) ja tässä tilanteessa ajankohtaistui myös kumppanuus- ja yhteistyösopimusten (Partnership Cooperation Agreement, PCA) tai puitesopimusverkon (Framework Agreement, FA) laajentaminen tai päivittäminen samoihin maihin, joitten kanssa nyt neuvotellaan FTA -sopimus. FTA-sopimusneuvottelut ja FA/PCA -sopimusneuvottelut ovat rinnakkaisia prosesseja ja Etelä-Korean osalta FTA-neuvottelut ovat edenneet erillistä raidetta pitkin jo melko pitkälle. Kauppakysymykset tullaan Etelä-Korean kanssa kattamaan ensisijaisesti FTA-sopimuksella, eikä FA/PCA -sopimuksella, joka käsittää useita yhteistyöaloja varsin yleisellä tasolla ja jonka avulla pyritään lisäämään monenkeskistä yhteistyötä sekä alueellisilla että kansainvälisillä yhteistyöfoorumeilla.

Etelä-Korea ilmaisi joulukuussa 2007 myönteisen suhtautumisensa PCA-sopimuksen tai päivitetyn puitesopimuksen neuvotteluun. Samassa yhteydessä, kun Euroopan unionin neuvosto valtuutti 23.4.2007 komission aloittamaan FTA-neuvottelut Etelä-Korean kanssa (neuvottelut aloitettiin toukokuussa 2007),

painotti neuvoston konkluusio myös neuvottelujen aloittamista pikaisesti uudesta kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta (PCA) tai päivitetystä puitesopimuksesta (FA).

Komissio on nyt valmistellut puitesopimuksen/kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen neuvottelumandaattiluonnoksen, jota jäsenvaltiot ovat kommentoineet työryhmätasolla.

2. NEUVOTTELUJEN ETENEMINEN JA PUITESOPIMUKSEN/KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUKSEN SISÄLTÖ

Nykytilanne:

Jäsenvaltiot ovat neuvotelleet puitesopimuksen ajantasaistamista tai uutta kumppanuus- ja yhteistyösopimusta koskevasta mandaattiluonnoksesta työryhmätasolla. Komission toivomuksena on aloittaa itse neuvottelut Etelä-Korean kanssa niin pian kuin mahdollista. EU:n puheenjohtajavaltion Slovenian aikomuksena olisi tuoda asia päätettäväksi alkukevään Yleisten Asioiden Neuvostossa (YAUN). Jäsenvaltiot käyvät parhaillaan keskustelua luonnoksesta neuvoston päätökseksi. Sopimuksen neuvottelumandaattia ollaan useiden aikaisempien sopimusneuvottelutapausten tavoin antamassa yksinomaan komissiolle, vaikka sopimukseen liittyy myös jäsenvaltioiden toimivallassa olevia asioita.

Sopimuksen pääasiallinen sisältö

EU:n ja Etelä-Korean välinen sopimusluonnos sisältää tärkeimpinä osa-alueina mm. suunnitelmallisen kestävän kehityksen ja ympäristösuojelun yhteistyön, yhteistyön joukkotuhousoseiden leviämisen estämistä vastaan, ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja toimet terrorismia ja kansainvälistä rikollisuutta vastaan. Sopimukseen on määrä sisällyttää poliittiset standardilausekkeet, joita on viime vuosina järjestelmällisesti otettu EU:n kolmasmaasopimukseen. Keskustelu juridisesta ja institutionaalisesta linkistä on tässä yhteydessä merkittävä. Esille nostetaan myös kansainvälisen rikostuomioistuimen keskeinen merkitys sekä rankaisemattomuuden torjunta. Samoin keskeisenä esillä on myös EU:n ja Etelä-Korean välisen laaja-alaisen kumppanuuden lisääminen puolin ja toisin.

Puitesopimus/ kumppanuus- ja yhteistyösopimus käsittää useita yhteistyöaloja varsin yleisellä tasolla. Sopimuksella avataan kokonaisvaltainen dialogi sopimusosapuolten välillä ja sen avulla pyritään lisäämään monenkeskistä yhteistyötä sekä alueellisilla että kansainvälisillä yhteistyöfoorumeilla.

3. EUROOPAN UNIONIN JA ETELÄ-KOREAN SUHTEET

Euroopan unioni on tukenut Korean niemimaan tilanteen ratkaisua kuusikantaneuvottelujen avulla. Myös Unionin kannalta on tärkeätä, että 6-kantaneuvottelut etenevät suotuisasti. EU on myös tukenut Etelä-

Korean pyrkimyksiä sitoa Pohjois-Korea dialogiin talous- ja humanitaarisen avun keinoin. Lisäksi ASEM-huippukokoukset ja sen puitteissa toteutettava yhteistyö on tärkeää Euroopan unionin ja Etelä-Korean välisten suhteiden kannalta.

EU on suurin ulkomainen investoija Etelä-Koreassa ja vuonna Vuonna 2005 EU:sta tuli Etelä-Korean toiseksi suurin vientialue Kiinan jälkeen. EU:lla on kaupan ylijäämä kemian tuotteissa, teollisuuskoneissa, teräksessä ja metallituotteissa ja Etelä-Korealla on puolestaan ylijäämä kuljetusvälineissä (autot ja laivat), teollisuuden ja kotitalouden tuotteissa, tekstiileissä sekä muovituotteissa. Merkittävintä on kauppa henkilöautoissa, joiden osalta molemmilla sekä Etelä-Korealla että EU:lla on laajaa teollista kilpailukykyä ja osaamista. Tällä hetkellä Etelä-Korea neuvottelee vapaakauppasopimuksesta (Free Trade Agreement, FTA) mm. EU:n kanssa.

4. SUOMEN JA ETELÄ-KOREAN VÄLISET SUHTEET

Suomi solmi diplomaattisuhteet Etelä-Korean kanssa 24.8.1973 ja maiden väliset poliittiset suhteet ovat hyvät. Varsinkin viimeisten vuosikymmenien aikana maiden väliset suhteet ovat kehittyneet positiiviseen suuntaan sekä talouden, politiikan että kulttuurin saralla. Suomen ja Etelä-Korean välillä on ollut vuoden 2002 Suomen tasavallan presidentin suorittaman valtiovierailun lisäksi useita ministeri- ja parlamenttitason vierailuja viimeisten viidentoista vuoden aikana. Vuoden 2006 syyskuussa presidentti Roh vieraili Suomessa. Vierailun yhteydessä allekirjoitettiin lukuisia tieteen ja teknologia-alan yhteistyöpöytäkirjoja ja pidettiin Etelä-Korean ja Suomen teollisuusliittojen välinen 13. talousfoorumi. Lisäksi Suomi ja Etelä-Korea käyvät vuosittain kahdenväliset poliittiset konsultaatiot. Suomen ja Etelä-Korean välistä yhteyttä tiivistänee jatkossa myös kesäkuussa 2008 Finnair avaama Helsingin ja Soulin välinen suora lentoreitti. On odotettavissa, että Suomeen suuntaavien turistien ja liikemiesten virta lisääntyy mutta erityisesti transitioliikenne Helsingin kautta todennäköisesti kasvaa.

Suomen ja Etelä-Korean välinen yhteistyö kansainvälisissä järjestöissä on ollut toimivaa. Maat ovat toimineet yhteistyössä mm. YK:n puitteissa.

Kaupalliset suhteet Suomen ja Etelä-Korean välillä ovat kohtuullisen vilkkaat. Etelä-Korea on Suomen kolmanneksi tärkein kauppakumppani Aasiassa. Kauppasuhteita on useilla sadoilla suomalaisyrityksillä, joista osalla on omaa tuotantoa. Suomalaiset yritykset ovat menestyneet Etelä-Korean markkinoilla hyvin.

Laivanrakennussektori on Suomen kannalta erittäin merkittävä, koska Etelä-Korea on maailman suurin laivanrakennusmaa. Tämän sektorin säilyminen avoimena suomalaisille yrityksille on erittäin tärkeää. Perinteisen konepajateollisuuden erilaisten koneiden ja laitteiden kannalta Etelä-Korea on merkittävä

markkina-alue. Myös elektroniikka- ja tietoliikennesektorit ovat merkittäviä. Kolmannen Suomelle tärkeän vientisektorin muodostavat metsäklusterin tuotteet, paperi- ja pahvituotteet, hirsi- ja muut puurakenteiset talot ja muut puusta tehdyt rakennusalan tuotteet.

Etelä-Korea on erittäin riippuvainen ulkomaankaupasta. Talouden riippuvuusaste ulkomaan kaupasta on korkea (68 %). Kiina on Etelä-Korean tärkein kauppakumppani ja EU:sta on tullut Etelä-Korean toiseksi suurin kauppakumppani ohittaen USA:n ja Japanin. EU on myös suurin Etelä-Koreaan investoija.

Etelä-Korean markkinoille on vaikea päästä suhteellisen korkeiden tullien mutta erityisesti lukuisien tariffienulkopuolisten esteiden vuoksi, joiden osalta vielä viranomaistulkinnat lisäksi usein vaihtelevat. Ongelmista huolimatta Etelä-Korea on suomalaisillekin yrityksille potentiaalinen markkina-alue. Sillä on laaja ja kohtuullisen ostovoimainen väestöpohja ja asustus on erittäin keskittynyttä. Pääosa suomalaisista investoinneista suuntautuu teollisuuteen ja huoltotoimintoihin.

5. SUOMEN KANTA

Suomi on pitänyt puiteneuvottelujen aloittamista Etelä-Korean kanssa kannatettavana. Komission neuvottelumandaattiesitykseen Suomi on toimittanut komissiolle joitain tarkennusehdotuksia, joissa on nostettu esiin muutamia teknisempiä yksityiskohtia. Vaikka olisi vaihtoehtoisesti mahdollista antaa mandaatti komissiolle ja puheenjohtajalle yhdessä, pitää Suomi parempana, että komissio kantaa kokonaisvastuun asiassa. Suomi on ollut tyytyväinen siihen, että tämän hetkessä luonnosehdotuksessa jäsenvaltioiden asema ja niiden mahdollisuus vaikuttaa neuvotteluihin on riittävästi huomioitu. Jatkossakin tulee varmistaa se, että jäsenvaltiot voivat vaikuttaa neuvotteluihin niiltä osin kuin on kyse niiden toimivallasta. Suomi ottaa tarvittaessa neuvotteluiden kuluessa kantaa yksittäisiin neuvottelukysymyksiin.